

'Een vaste groep plukkers voor nu en de toekomst'

Terwijl steeds meer fruittelers voor de pluk terugvallen op buitenlandse arbeidskrachten, werft de firma Merkens uit Werkhoven nog steeds zijn plukkers in de regio. Een opmerkelijke, maar heel bewuste keuze, zo blijkt. Een keuze met het oog op de toekomst.

De firma Merkens is een gemengd bedrijf met fruitteelt en varkens. In Werkhoven wordt fruit geteeld en worden 2.000 mestvarkens gehouden. In Ingen heeft de firma een zeugenbedrijf. De firmanten zijn vader Kees Merkens (56) en zijn zoons Jacco (30) en Marcel (28). Jacco richt zich geheel op het fruit, Marcel op de varkens en Kees springt bij waar nodig. In de fruitteelt werken ook moeder Ria (53) en Anita (27), de vrouw van Jacco.

Ria Merkens, met wie dit interview is gehouden, heeft altijd de boekhouding gedaan, maar deelt die klus nu met Anita. Verder onderhoudt ze de contacten met het personeel, zorgt ze voor de koffie en verricht ze zo veel mogelijk hand- en spandiensten. Aan de pluk kan ze om gezondheidsredenen niet meer meedoen, tot haar grote spijt. Anita doet de loonadministratie. Het bedrijf heeft één fulltimer en twee parttimers in vaste dienst die alle voorkomende fruitteeltwerkzaamheden uitvoeren.

Plukkers werven

Voor de oogst van het fruit heeft het bedrijf door de jaren heen een vaste groep plukkers vergaard. Voor Merkens geen grote schare Polen of onbekende uitzendkrachten, maar vutters en 65-plussers uit de regio, een enkele scholier voor de zaterdag en opvallend weinig vrouwen. "Tegenwoordig hebben veel vrouwen een vaste baan en zijn ze voor de pluk niet meer beschikbaar", verklaart Merkens dit verschil met vroeger.

Plukkers tijdens de oogst van Delbare Estival.

Op de plukkerslijst staan veertig tot vijftig personen, het merendeel in de leeftijd van vijftig tot zeventig jaar. Als de oogst nadert, belt Merkens deze mensen op om te peilen of en op welke dagen ze beschikbaar zijn. "De plukkers zijn allemaal enorm actief en betrokken. Sommigen blijven ook na de oogst beschikbaar als losse arbeidskracht." Daarnaast plaatst Merkens elk jaar rond half juli enkele advertenties in de plaatselijke krant om plukkers te werven. Dit jaar leverde dat acht reacties op. Als het overzicht compleet is, plant ze in wie op welke dag van de week werkt; zodra de oogst begint, roept ze de plukmedewerkers op. De oogst start half augustus met Delbare Estival. Als deze appel van de boom is, wordt er even een pas op de plaats gemaakt, waarna in de tweede week van september de topdrukte begint met de pluk van Elstar en Conference. Na een week of zes, zeven wordt het rustiger en eind oktober is de pluk helemaal klaar. In

de piek van de oogst wordt er met zo'n vijftig mensen geplukt. Er wordt vooral met plukkarren gewerkt in zes à zeven treinen en zo min mogelijk met sleetjes en manden. De koppen worden geplukt met een zelfgebouwde plukstelling. "We plukken zes dagen per week van half 8 tot 5 met een halfuur schaft", vertelt Merkens. "Op zondag plukken we nooit. Dat is een geloofskwestie."

Werksfeer

Het bedrijf kent een hechte club plukkers en een goede werksfeer, geeft Merkens aan. "De gezelligheid vinden wij erg belangrijk. Die bouw je niet snel op met ingehuurde arbeidskrachten die ook nog eens de Nederlandse taal niet spreken. Natuurlijk heeft het veel voordelen om plukkers via een uitzendbureau in te huren. Het scheelt een hoop papieren rompslomp en je bent verzekerd van arbeiders. Je bestelt een x-aantal werknemers en je krijgt ze. Maar ze werken fulltime en dan

zit er in geval van nood geen rek in. Wij werken vooral met parttimers. Mocht er op korte termijn ineens meer arbeid nodig zijn en de parttimers kunnen een dag of een paar uur extra werken, dan zit je zo aan een flink aantal extra werkdagen. En zolang het met mensen uit de regio nog lukt, waarom dan niet?"

Aan het inhuren van Polen of andere Europeanen via een bureau, zullen ze dus

niet snel beginnen, mede met het oog op de toekomst. Merkens legt uit: "Er zullen minder Polen naar Nederland komen, omdat daar de economie verbeterd. Het zal moeilijker worden om plukkers te krijgen. Wij hebben nu een vaste groep plukkers om ons heen waarop we kunnen terugvallen. Nu en in de toekomst."

Heeft Merkens dan helemaal geen Polen bij de pluk? Jawel, maar dat is een verhaal apart. "Al een aantal jaren werkt hier een jong Pools echtpaar", vertelt Merkens. "Een heel leuk stel. Ze wonen in Polen, maar komen elk jaar terug en brengen dan wat familieleden mee. Ook wanneer we in de

loop van het jaar een andere grote klus hebben, komen ze uit Polen om te helpen. Het is zo'n leuke groep mensen en ze hebben enorm veel plezier, zowel onder elkaar als met de anderen. Ze praten goed Engels en steeds meer Nederlands, maar toch zitten ze altijd apart."

Vrijwilligers

Een bijzondere groep plukkers vormen de vrijwilligers van Dorcas uit Woudenberg. Deze stichting zamelt geld en goederen in voor de allerarmsten in Oost-Europa en Afrika. Een van de vaste plukkers kwam met het idee om de vrijwilligers van Dorcas in te schakelen voor de pluk en hun loon te storten in de stichtingskas. Dit idee sloeg goed aan, zowel bij de vrijwilligers als bij Merkens. Nu plukken de vrijwilligers van Dorcas – inmiddels is er een lijst van 25 mensen – voor het zesde jaar op het bedrijf. Ze geven zich op bij de contactpersoon van Dorcas, en die houdt bij wie wanneer komt plukken. De uren worden opgeschreven en het geld wordt overgemaakt naar de stichting. Merkens: "Deze administratie wordt helemaal door Dorcas verzorgd, zodat het ons een hoop loonadministratie scheelt. Bovendien is het systeem op deze manier waterdicht voor de belastingdienst.

Het Rijk verdubbelt de opbrengsten voor Dorcas, zodat er alleen maar winnaars zijn. Het programma duurt een week of zes en per dag hebben wij circa vijf mensen van Dorcas. Deze plukkers zijn zo enthousiast, dat is leuk om te zien."

Plukkersfeest

De sfeer binnen het team is bijzonder, zegt Merkens. "De onderlinge contacten zijn erg goed, iedereen leeft met elkaar mee. De gesprekken tijdens het plukken gaan over van alles en elkaars gezinssituatie wordt met warme belangstelling gevolgd. Ik vind het jammer dat ik zelf niet meer mee kan plukken. We hebben een goede band met onze plukkers en drinken altijd met z'n allen koffie in onze tijd. Het kost wel wat, maar het verdient zichzelf terug in goodwill."

Vaste prik aan het eind van het seizoen is het grote plukkersfeest voor alle plukkers en hun partners. Altijd een geslaagd evenement waarnaar de plukkers al ruim van tevoren reikhalzend uitkijken, laat Merkens weten. Het tekent de band tussen fruitteiler en plukker ■

*Jolette van Eijden,
freelance journalist*

Bedrijfsgegevens

Firma Merkens heeft in Werkhoven circa 36,5 ha grond, verdeeld over vier percelen. Hier worden de volgende fruitrassen geteeld:

- 15 ha Conference (in rijen en V-haag, diverse jaren);
- 2 ha Sweet Sensation (in V-haag, dit jaar ingeplant, komend jaar komt er nog 1 ha bij);
- 1,5 ha Doyenné du Comice (één tot veertig jaar);
- 1,5 ha Gieser Wildeman (twaalf tot veertig jaar);
- 5 ha Jonagold (zes tot tien jaar);
- 4 ha Elstar (vier tot tien jaar);
- 1 ha Delbare Estival (vijf jaar);
- 0,5 ha Golden Delicious (vier jaar).

Door het jaar heen werken er geregeld acht tot tien mensen op het bedrijf.

Vooraf voor het snoeien, dunnen en sorteren worden losse arbeidskrachten ingezet. Dit zijn vooral vutters en 65-plussers.

Al het fruit wordt thuis bewaard en gesorteerd. Daarvoor zijn er tien ULO-cellen van elk circa 100 ton en één koelgang voor CA-bewaring. Twee jaar geleden is via het GMO-project van The Greenery een nieuwe watersorteer-machine aangeschaft, die het fruit op kleur en maat sorteert en droogt. Firma Merkens heeft twintig jaar aan huisverkoop gedaan, maar is daarmee gestopt. ✿

Ria Merkens met haar man Kees (midden) en zoon Jacco.

Foto's: Jolette van Eijden